

چرا فلرها خاموش نشدند؟

۳۰ سال تعلل، میلیاردها دلار دود

با وجود آنکه فلرسوزی دست کم سه دهه است به عنوان یکی از چالش‌های جدی صنعت انرژی ایران شناخته می‌شود، همچنان روزانه ده‌ها میلیون مترمکعب گاز همراه در مشعل‌ها می‌سوزد. کارشناسان می‌گویند نه کمبود فناوری، بلکه اختلاف بر سر قیمت‌گذاری گازی که در حال سوختن است و نگاه دولت به ماهیت «انفال» بودن آن، مهم‌ترین مانع جمع‌آوری فلرها بوده است.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: فلرسوزی یا احتراق گازهای همراه نفت و گاز به فرآیندی گفته می‌شود که طی آن گازهای همراه استخراج، به دلیل وجود ترکیباتی مانند گوگرد و مواد سمی، به جای مصرف یا فرآورش، در مشعل‌ها سوزانده می‌شوند. این گازها عمدتاً شامل متان، اتان، پروپان، بوتان و دیگر هیدروکربن‌ها هستند که هم‌زمان با تولید نفت و گاز به وجود می‌آیند. فلرسوزی از نظر اجرایی ساده‌ترین و کم‌هزینه‌ترین روش دفع این گازها محسوب می‌شود، اما پیامدهای زیست‌محیطی قابل توجهی دارد و به انتشار آلاینده‌ها در اتمسفر منجر می‌شود. هرچند طی سال‌های اخیر اقداماتی برای کاهش فلرسوزی و استفاده از این گازها در تولید انرژی انجام شده، اما این پدیده همچنان ادامه دارد.

تأکید رئیس‌جمهور بر توقف سوزاندن روزانه ۵۰ میلیون مترمکعب گاز

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری، روز دوشنبه دوم بهمن‌ماه در مراسم «افتتاح و بهره‌برداری طرح‌های وزارت نفت» با انتقاد از تداوم فلرسوزی گفت: باید موضوع سوزاندن روزانه ۵۰ میلیون مترمکعب گاز فلر حل شود. او با اشاره به برنامه جمع‌آوری بخشی از این گازها افزود: انتظار می‌رود حدود ۸ تا ۹ میلیون مترمکعب دیگر از گازهای همراه جمع‌آوری و طی ۱۵ ماه آینده حدود ۳۲ مشعل خاموش شود.

پزشکیان با بیان اینکه روزانه حدود ۱۷ میلیون دلار گاز در کشور می‌سوزد، تصریح کرد: حتی یک روز و یک ساعت هم در این زمینه برای ما ارزشمند است، آن هم وقتی برای هر میلیون مترمکعب گاز حدود ۳۳۰ هزار دلار از دست می‌دهیم.

در همین مراسم، محسن پاک‌نژاد، وزیر نفت، اعلام کرد که تاکنون حدود ۱۶ میلیون مترمکعب در روز گازهای همراه و مشعل جمع‌آوری شده که بیش از ۹ میلیون مترمکعب آن در دولت چهاردهم محقق شده است. به گفته او، با اجرای ۱۲ قرارداد جدید، طی ۱۵ تا ۱۶ ماه آینده حدود ۸ تا ۹ میلیون مترمکعب دیگر از این گازها جمع‌آوری خواهد شد. با این حال، این نخستین بار نیست که وعده‌هایی درباره خاموشی مشعل‌ها داده می‌شود و همچنان این ثروت ملی هر روز در حال سوختن است.

فلرسوزی؛ مساله‌ای ۳۰ ساله که حل نشد

نرسی قربان، کارشناس ارشد انرژی، در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز با اشاره به قدمت این چالش گفت: حداقل ۲۵ تا ۳۰ سال است که مساله فلر به عنوان یک موضوع جدی مطرح بوده، اما هیچ‌گاه جمع‌آوری آن به‌طور کامل انجام نشده است. او یکی از دلایل این وضعیت را مسائل فناورانه دانست و افزود: فناوری پیشرفته‌ای برای جمع‌آوری و تبدیل این گازها به برق یا فرآورده‌های دیگر لازم است. البته در ایران فناوری به‌طور کامل وجود ندارد، اما امکاناتی هست که بتواند تا حدی این کار را انجام دهد.

گره اصلی؛ اقتصاد و قراردادها

به گفته قربان، مساله اصلی اما اقتصادی است. او توضیح داد: وزارت نفت قصد داشت گازهای فلر را به سرمایه‌گذاری که آن را به برق یا فرآورده‌های نفتی تبدیل می‌کند، بفروشد. اما سرمایه‌گذار این گازها را رایگان می‌خواست. در ایران گفته می‌شد چون این گازها انفال هستند، نمی‌توان آن‌ها را رایگان واگذار کرد. این کارشناس انرژی ادامه داد: وقتی محاسبات اقتصادی انجام می‌شد، مشخص می‌شد با هزینه سرمایه‌گذاری و پولی که باید برای خرید گاز پرداخت شود، پروژه صرفه اقتصادی ندارد. به همین دلیل دولت ترجیح می‌داد خودش این کار را انجام دهد و همین موضوع باعث کندی پیشرفت پروژه‌ها شد.

سرمایه‌گذار خارجی، گاز رایگان می‌خواست

قربان با اشاره به تجربه مذاکرات با شرکت‌های خارجی گفت: حتی یک شرکت آلمانی هم برای ورود فناوری اعلام آمادگی کرده بود، اما شرطش این بود که گازی که در حال سوختن است به صورت رایگان در اختیارش قرار گیرد. آن‌ها می‌گفتند اجازه دهید این گاز را بگیریم و به محصول اقتصادی تبدیل کنیم، در حالی که دولت اصرار داشت گاز فروخته شود. او تأکید کرد: در واقع گره اصلی داستان نه تکنولوژی، بلکه شرایط اقتصادی، قراردادها و نگاه دولت به مالکیت این گازها بود.

فلرسوزی؛ مساله‌ای که فقط در بحران گاز جدی می‌شود

این کارشناس انرژی در پایان گفت: موضوع دیگر، اولویت‌بندی‌هاست. وقتی گاز فراوان بوده و پارس جنوبی به مدار آمده، فلرسوزی از اولویت خارج

شده است. اما هر زمان کمبود گاز پیش می‌آید، دوباره این مساله در صدر توجه قرار می‌گیرد. به گفته قربان، مجموعه‌ای از عوامل فناورانه، اقتصادی و مدیریتی باعث شده طی ۳۰ سال گذشته، فرسوزی آن‌گونه که باید و شاید کاهش پیدا نکند و همچنان بخش قابل‌توجهی از گاز کشور در مشعل‌ها بسوزد.